

تاریخ

روضۃ الصفا

جلد دوم

تاریخ

روضه الصفاى ناصرى

جلد دهم

در سلطنت محمد شاه و ناصر الدین شاه قاجار

تألیف

رضاقلی خان بدایت

تصحیح و تحشیه

جمشید کیان فر

آثار تاریخی

۳۱۸

تاریخ روضة الصفا فی سیرة الانبیاء والملوک والخلفا / تألیف محمد بن خاوندشاه بن محمود «میرخواند»؛ به تصحیح و تحشیه جمشید کیان فر. - تهران: اساطیر، ۱۳۸۰.

۱۰ ج. - (انتشارات اساطیر؛ ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸. (ج. ۱۰). ISBN 964-331-102-3

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا. (دوره) ISBN 964-331-189-9
از جلد هشتم به بعد با ملحقات توسط «رضاقلی خان هدایت» تحت عنوان «تاریخ روضة الصفا فی ناصری» منتشر گردیده است.

کتابنامه. مندرجات: ج. ۱۰. در سلطنت محمد شاه قاجار و ناصرالدین شاه قاجار.

۱. ایران -- تاریخ -- پیش از اسلام. ۲. ایران -- تاریخ -- پس از اسلام. ۳. اسلام -- تاریخ -- متون قدیمی تا قرن ۱۴ الف. کیان فر، جمشید، ۱۳۳۰. ، مصحح.

ب. خواندمیر، غیاث الدین بن همام الدین، ۸۸۰ - ۹۴۲ ق. ج. هدایت، رضاقلی بن محمد هادی، ۱۲۱۵ - ۱۲۸۸ ق. د. عنوان. ه. عنوان: تاریخ روضة الصفا فی ناصری.

۹۵۵/۰۱

DSR ۱۰۷ / م ۹۹

۱۳۸۰

۸۰-۱۵۶۰۳

این کتاب با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شده است و همه حقوق متعلق به ناشر و محفوظ است.

تاریخ روضة الصفا فی ناصری (جلد دهم)
تألیف: رضاقلی خان هدایت

تصحیح و تحشیه: جمشید کیان فر

چاپ اول: ۱۳۸۰

حروف چینی: مسعود

لیتوگرافی و چاپ: دیبا

تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه

شابک: ۳-۱۰۲-۳۳۱-۹۶۴ دوره: ۹-۱۸۹-۳۳۱-۹۶۴

حق چاپ محفوظ است

تقدیم به

www.KetabFarsi.com

استاد ایرج افشار

به پاس احیاء متون تاریخی به ویژه

روزنامه خاطرات عین السلطنه

سلطنت محمد شاه قاجار

در ذکر عزیمت مساعدت ضمیمت حضرت سکندر رتبت شهریار عادل کامل و پادشاه غازی باذل سلطان السلاطین و اعظم الخواقین قهرمان الماء والطنین محمد شاه بن نایب السلطنة بن خاقان صاحبقران فتحعلی شاه به

دارالخلافه و غلبه بر اعدا و ورود به طهران..... ۸۱۴۵

ذکر اطلاع خسرو جوانبخت حضرت سلطان محمد شاه قاجار ثانی از حرکت امام ویردی میرزای ایلخانی و آمدن با سپاه به مدافعه پادشاه و نهضت موکب

ظفر کوکب به جانب قزوین و اختلال حال ایلخانی و سپاه ظل السلطانی..... ۸۱۴۷

ذکر شرفیابی آصف الدوله الله یارخان قاجار خالوی حضرت شهریار از قم به قزوین و رسیدن مثال مطاع پادشاه بی مثال به محمد باقرخان بیگلریگی دارالخلافه و خروج بر ظل السلطان و ورود حضرت پادشاه جم جاه محمد

شاه به ظاهر طهران به تقدیر ایزد منان..... ۸۱۴۹

ذکر ورود حضرت اقدس همایون اعلی سلطان سکندر شان محمد شاه قاجار

ثانی به دارالملک طهران و جلوس بر تخت خاقان مغفور فتحعلی شاه..... ۸۱۵۰

ذکر مأموریت نواب امیرزاده معظم بهرام میرزا به کرمانشاهان و آمدن نواب حشمت الدوله به طهران و اقدام ملکزادگان بلاد به شرفیابی خدمت حضرت

اقدس محمد شاه و توقف در طهران..... ۸۱۵۳

ذکر مأموریت نواب امیرزاده معظم اردشیر میرزا به تنبیه عم شاهزاده اسمعیل

میرزا..... ۸۱۵۵

ذکر محاربه سپاه نواب فیروز میرزا و معتمدالدوله منوچهرخان در سرحد عراق

- ۸۱۵۷..... و فارس با نواب شاهزاده شجاع السلطنه و غلبه یافتن
ذکر ورود جنود حضرت پادشاه فلک جاه در رکاب امیرزاده فیروز میرزا به شهر
شیراز و محاصره ارک و کیل و گرفتاری شاهزادگان بی عدیل نواب فرمانفرما و
- ۸۱۶۰..... شجاع السلطنه و بردن ایشان به طهران و انجام این کار
- ۸۱۶۱..... انتقال شاهزادگان شیراز به تهران
- ۸۱۶۲..... وفات فرمانفرمای فارس
- ۸۱۶۳..... فرزندان فرمانفرما
- در ذکر مجملی از فضایل و خصایل و استقلال و استعجال جناب میرزا
ابوالقاسم قائم مقام فراهانی در امورات ملکی و دیوانی و ملالت طبع مبارک
- ۸۱۶۴..... پادشاه فلک جاه و انعدام وی رحمت الله
- ذکر حسب و نسب جناب آصف الدوله الله یارخان قاجار دولو حکمران خراسان
و آمدن او به حضور اقدس اعلی حضرت پادشاهی محمد شاه
- ۸۱۶۸..... در ذکر مجملی از حال و فضیلت و کمال و سعادت و اقبال جناب میرزا آقاسی
بیات ایروانی و وصول وی به منصب خطیر صدارت اعظم و سایر واقعات
این ایام
- ۸۱۷۰..... تقسیم مناصب و تعیین حکام
- ۸۱۷۱..... تبعید شاهزادگان مغضوب
- ۸۱۷۳..... وقایع متنوعه دیگر
- ۸۱۷۴..... ذکر ظهور حکمت و بروز رحمت حضرت ملهم الصواب و تفویض منصب
ولایت عهد دولت ابد مدت به نواب شاهزاده معظم ناصرالدین میرزا ابدالله
بقائه و رفع الله لوائه
- ۸۱۷۵..... در ذکر بعضی سوانح واقعه در ملک فارس و تسخیر قلعه سفید و طغیان
ولی خان لر و عزیمت نواب امیرزاده فیروز میرزا و معتمد الدوله به دفع وی
و گرفتاری او
- ۸۱۷۹..... ذکر عزیمت پادشاه فلک جاه سلطان محمد شاه قاجار به انتظام ولایت گرگان
و اترک
- ۸۱۸۵..... ذکر انتظام کرمانشاهان و عراق و لرستان و عربستان به اهتمام نواب امیرزاده

- ۸۱۸۸..... معظم بهرام میرزا
در بیان حکمرانی و فرمانفرمائی نواب امیرزاده والا فریدون میرزا به فارس و
- ۸۱۹۱..... مأموریت نواب فیروز میرزا به کرمان و بعضی واقعات دیگر
در تبیین جزایر و بنادر و مملکت و ایالت فارس و فرمانفرمائی نواب امیرزاده
- ۸۱۹۲..... معظم فریدون میرزا
ذکر عزیمت موکب فیروزی کوکب اعلیحضرت شهریار دربار سلطان محمد
شاه قاجار به یورش خراسان و زیارت حضرت امام والامقام علیه السلام
- ۸۱۹۷..... ذکر استخلاص و رهائی حضرت شاهزادگان جلیل از حصن حصین اردبیل و
روی کردن به دولت روس و روم و انجام کار ایشان
- ۸۲۰۰..... ذکر مأموریت شاهزاده معظم حضرت ولیعهد دولت ابد مدت علیه ایران
الناصر لدین الله سلطان ناصرالدین میرزا از جانب اعلیحضرت قطب السلاطین
محمد شاه قاجار به ایروان و ملاقات با ایمپراطور اعظم دولت بهیه روسیه
اعلیحضرت نیکولای باولیچ و شرح ذهاب و ایاب این سفر سعادت مآب
بین الایجاز والاطناب
- ۸۲۰۲..... ذکر ورود مسعود حضرت شاهزاده معظم و ولیعهد و نایب السلطنه مکرم
سلطان ناصرالدین میرزای قاجار به ایروان و رفتن به حضور اعلیحضرت
ایمپراطور اعظم نیکولای باولیچ پادشاه دولت بهیه روسیه و مقضی المرام
بازگشتن
- ۸۲۰۵..... در ذکر نهضت رایات نصرت آیات قطب السلاطین سلطان محمد شاه غازی
قاجار از چمن بسطام به جانب باخرز و جام و مأموریت آصف الدوله
- ۸۲۰۹..... ذکر قلعه غوریان و استمداد شیرمحمدخان برادر یارمحمدخان و آمدن سپاه
افغانه به قصد شبیخون بر اردوی همایون و اطلاع کارگزاران دولت و مقابله
و مقاتله محمدخان ایروانی و امیر تومان در خارج قلعه غوریان با سپاه افغانه
و هزیمت یافتن سپاه افغان
- ۸۲۱۱..... ذکر محاصره غوریان و تسخیر حصار و آمدن شیرمحمدخان افغان سردار
شاهزاده کامران ابدالی و سایر خوانین و اعظام غوریان به حضور خاقان کامکار
و تصرف آن حصار
- ۸۲۱۳.....

- ذکر بیرون آمدن متجندة هرات به عزم شبیخون و قصد آتش زدن قورخانه
همایون و اطلاع طلايه و حارس لشکر و محاربه با آن گروه و هزیمت شدن
۸۲۱۶..... هرویان و به قتل آمدن جماعتی از افغان.....
- ذکر مأموریت سپاه ظفر پناه به سرداری جناب آصف الدوله الله یارخان قاجار
به تسخیر چار اویماق و بالا مرغاب و میمنه تا زمان احضار به اردوی
۸۲۱۹..... همایون ظل اللهی خلدالله سلطانه.....
- رفتن ایلخانی شادلو و سرتپیان افواج به مدد اسکندر خان قاجار و غلبه بر
۸۲۲۰..... اعدا و محاربات متعدده با سواران اویماق و غیرهم.....
- ذکر اجتماع و اتفاق جماعت اوزبک و ترکمان سالور و ساروق و طوایف
چار اویماق به عزم مدافعه و رفتن آصف الدوله به مقابله و غالب شدن
۸۲۲۳..... سپاه منصور.....
- رفتن جعفرقلی خان ایلخانی خراسان به شهر میمنه و استمالت قلوب خوانین
و بازگشتن به اردوی همایون اعلیٰ.....
۸۲۲۵.....
- در صفت استحکام شهر هرات و ذکر بعضی از واقعات.....
۸۲۲۷.....
- ذکر عزیمت نواب کامیاب امیرزاده اردشیر میرزا حکمران مازندران به تأدیب
قیات ترکمان و تخریب جزیره چرکن.....
۸۲۲۸.....
- ذکر وصول نواب امیرزاده معظم اردشیر میرزا حکمران مازندران به جزیره
چرکن و محاربه باقیات خان ترکمان و قتل و غارت آن طایفه و تسخیر و
تخریب جزیره و رجعت به مازندران.....
۸۲۳۱.....
- ذکر مأموریت آقا اسماعیل پیشخدمت خاصه به وصول خلعت شاهانه به نزد
نواب امیرزاده معظم اردشیر میرزا حکمران مازندران و گرگان و مراجعت به
۸۲۳۲..... اردوی حضرت شاهنشاه سکندر نشان.....
- ذکر وصول امیر توپخانه حبیب الله خان شاهیسون به سواران افاغنه و هزاره
و محاربه با ایشان و مظفر و منصور به اردوی شاهنشاهی بازگشتن.....
۸۲۳۴.....
- ذکر مأموریت نواب امیرزاده دلیر مکرم سلطان مراد میرزا بن نایب السلطنه
مغفور به انتظام صفحات عراق و لرستان و عربستان و فارس و وقایع آن
ایام تا زمان مراجعت پادشاه اسلام.....
۸۲۳۵.....

ذکر مخالفت محمدتقی خان بختیاری با عساکر منصوره حضرت شهریاری و مغلوبیت او و فرستادن برادر خود علی نقی خان را به اردوی نواب اشرف امیرزاده سلطان مراد میرزا و انجام این کار و عزیمت امیرزاده به عربستان و کرهکیلویه و وصول به فارس و رجوع به دربار اعلیحضرت شاهنشاه

غازی قاجار خلدالله ملکه..... ۸۲۳۸

ذکر منازعات و محاربات سپاه شاهنشاه جم جاه با متجنده هرات و رفتن

عزیز خان مکرری سرهنگ به شهر و باز آمدن و اعاده اراده محاربات..... ۸۲۴۲

ذکر مراجعت قنبرعلی خان از قندهار و آمدن فرستادگان رنجید سنکه والی کشمیر و پنجاب و نامه امیر دوست محمدخان والی کابل و سفرای بخارا و خوارزم و سیستان به حضور اعلیحضرت قطب السلاطین محمد شاه قاجار و

رسانیدن عرایض و هدایا..... ۸۲۴۵

اشتداد محاصره هرات..... ۸۲۴۵

آمدن قندهاریان به کمک هراتیان و قتل عام آنان..... ۸۲۴۷

نفاق و شقاق شقاقیان..... ۸۲۴۷

جلال الدین میرزا در اردوی شاهنشاهی..... ۸۲۴۸

ذکر یورش سلطانی به تسخیر هرات و جنگ عظیم و تفصیل خدمات و جان

فشانی چاکران دولت ابد مدت قویم..... ۸۲۴۹

ذکر واقعات خارجه و حوادث داخله و اسباب مراجعت پادشاه فلک جاه از

بلاد شرقی به دارالملک..... ۸۲۵۳

وفات ویلیام چهارم و پادشاهی ملکه ویکتوریا..... ۸۲۵۳

قهر مکنیل سر جان سفیر انگلستان و ترک ایران و اعلان جنگ..... ۸۲۵۴

جهازات انگلیسی در خلیج فارس..... ۸۲۵۵

در ذکر مراجعت حضرت قطب السلاطین محمد شاه قاجار ثانی از یورش و

انتظام بلاد خراسان و هرات به دارالملک طهران..... ۸۲۵۷

سفارت حسین خان مقدم آجودان باشی..... ۸۲۵۹

تتمیم ذکر خوانین و امرای افغانه بعد از رجوع پادشاه از خراسان و آمدن

خوانین افغانه به طهران و بیان بعضی از حوادث افغانستان و واقعات این

- ۸۲۶۰..... اوان
- ۸۲۶۲..... وفات سلطان محمودخان عثمانی
- ۸۲۶۲..... اسلام آوردن یهودان مشهد
- ذکر حرکت اعلیحضرت شاهنشاهی از دارالسلطنه طهران به جانب عراق
- ۸۲۶۴..... و اصفهان و انتظام امور فارس و عراق و رفع فتنه کرمان
- ۸۲۶۵..... سرکوبی فتنه کرمان
- ۸۲۶۵..... فتنه آقاخان محلاتی
- ۸۲۶۶..... نبرد مهریز و شکست بهاءالدوله
- ۸۲۶۷..... عزیمت آقاخان به سوی کرمان
- ۸۲۶۹..... رویارویی فضلعلی خان قزلباغی با آقاخان محلاتی
- ذکر ورود مسعود حضرت پادشاه فلک جاه محمد شاه قاجار به اصفهان و
- ۸۲۷۰..... وقایع اتفاقیه آن زمان
- ۸۲۷۱..... به حضور رسیدن سفرا
- ۸۲۷۲..... وقایع متنوعه دیگر
- ذکر صاحب اختیاری نصرالله خان قاجار دولو در ملک فارس و رحلت او و
- ۸۲۷۳..... تفویض آن به نواب امیرزاده فرهاد میرزای نایب‌الایاله
- ۸۲۷۶..... وفات میرزا محمدتقی خان علی‌آبادی
- ۸۲۷۷..... تولد عباس میرزا
- تتمیم ذکر حال آقاخان بن شاه خلیل‌الله‌الحسینی و فضلعلی خان بیگلاریگی
- ۸۲۷۷..... کرمان و بعضی وقایع آن زمان
- ذکر طغیان اهالی بمپور و افغانه و مأموریت حبیب‌الله خان امیر توپخانه به
- ۸۲۸۰..... حکومت کرمان و قلع و قمع بلوچ و افغان و بعضی وقایع این سال
- ۸۲۸۱..... تخلیه جزیره خارک
- ۸۲۸۲..... تغییر و تبدیل حکام
- ۸۲۸۳..... وفات قهرمان میرزا
- ۸۲۸۳..... وفات محمد خان امیر نظام
- ۸۲۸۳..... واقعات دولت عثمانی

- ۸۲۸۴..... قتل عام ایرانیان بغداد
- ۸۲۸۵..... داستان عروسی و عزای حبیب‌الله خان امیر توپخانه
- ۸۲۸۵..... وفيات
- ذکر عزیمت نصرت ضمیمه نواب مستطاب امیرزاده معظم اردشیر میرزای قاجار به گرگان و انتظام آن سامان و مراجعت به مازندران
- ۸۲۸۶.....
- ۸۲۸۷..... وفات میرزا بابای حکیم‌باشی
- در ذکر بیماری اعلیحضرت شاهنشاهی و شدت وجع مفاصل و تقرس و عزیمت آب گرم معدنی سمت قزوین و مراجعت به ولیان و دریاوک و بیلامشی در آن حدود و احضار شاهزادگان و اهالی حرم محترم به ولیان و مراجعت به شمیران
- ۸۲۸۹.....
- ۸۲۹۰..... وفيات
- در بیان مأموریت و سفارش میرزا جعفرخان مهندس‌باشی عساکر منصوره و ایلچی مختار دولت علیه ایران به مملکت اسلامبول مشهور به روم و معاهدات و مقررات او با دول خارجه و ذکر صورت عهدنامه او با دولت بلجیقا و وصول آن به حضرت قطب‌السلاطین محمد شاه قاجار خلدالله ملکه
- ۸۲۹۱.....
- ۸۲۹۲..... عهدنامه ایران و بلژیک
- ذکر حکومت و ایالت عباس‌قلی خان بن ابوالفتح خان بن ابراهیم خلیل خان جوانشیر قریباغی در کرمان و طغیان فتح‌علی خان مهنی و عصیان با دولت ابد مدت و گرفتاری او در دست میرزا اسدالله بن میرزا جبار مازندرانی وزیر سابق ظهیرالدوله ابراهیم خان قاجار و آوردن او به دارالخلافه طهران و وفات او در آن ایام و اوان
- ۸۲۹۵.....
- ۸۲۹۹..... عزل فرهاد میرزا از حکومت فارس
- اسارت محمدولی خان قاجار دولو و سفارت محمدعلی خان بن غفورخان به خوارزم
- ۸۳۰۰.....
- ۸۳۰۰..... عهدنامه ایران و اسپانیا
- صورت عهدنامه مواحدات و معاملات دولت ابد مدت علیه ایران که با دولت بهیه اسپانیول انعقاد یافته است
- ۸۳۰۰.....

- ذکر سفارت حسین خان مقدم آجودان‌باشی به دول خارجه انگلیس و نمسه و فرانسه و مراجعت از پاریس با ایلچی دولت بهیه فرانسه و معلمین به جهت افواج و شرفیابی حضور حضرت قطب‌السلاطین محمد شاه و مأمور شدن به حکومت یزد و ذکر بعضی از آثار او در آن ملک..... ۸۳۰۴
- اقدامات آجودان‌باشی در حکومت یزد..... ۸۳۰۹
- ذکر تفویض حکومت و ایالت یزد به مقرب‌الخاقان حسینعلی خان معیرالممالک بسطامی..... ۸۳۱۰
- ذکر سوختن شهر گیلان و رحلت جناب سیادت مآب فاضل حجة‌الاسلام کیف انام الایام حاج سید محمدباقر شفتی گیلانی در شهر اصفهان..... ۸۳۱۱
- وفات حاج سید محمدباقر شفتی..... ۸۳۱۲
- وفات محمودخان بن شهبازخان دنبلی..... ۸۳۱۲
- ذکر بنیان جشن مبارک همایون و بنیاد طوی معظم بزرگ که به حکم حضرت ظل‌الله قطب‌السلاطین محمد شاه قاجار بلکه به تقدیر حضرت کردگار به جهت نواب کامیاب شاهزاده اعظم و ولیعهد دولت ابد مهد معظم نایب السلطنه العلیه العالیه ناصرالحق والحقیقه والذین ناصرالدین میرزای قاجار متعناالله بطول بقائه و یمن لقائه در خارج دارالملک خطه طهران لا زالت بفضل الله محروسة و رایات الاعادی منها منکوسة انجام یافت..... ۸۳۱۳
- تهنیت ورود حاکم جدید گرجستان..... ۸۳۱۶
- مریض شدن محمد شاه..... ۸۳۱۶
- ذکر حال نواب الله‌قلی میرزای ایلخانی قاجار و حکومت بروجرد و مأمور فرمودن او به توقف عتبات عالیات..... ۸۳۱۷
- وفیات..... ۸۳۱۸
- در ذکر اجرای آب رود کرج به جانب طهران و توجه خاقان کامکار محمدشاه قاجار بر لب نهر و طوی عظیم و شیلان بزرگ..... ۸۳۱۹
- شیوع وبا..... ۸۳۲۰
- وفات خان خوارزم و سفارت تهنیت و تعزیت..... ۸۳۲۱
- تعویض سفیر روسیه در دارالخلافه تهران..... ۸۳۲۱

- ۸۳۲۲..... وفات میرزا موسی خان و استقلال آصف‌الدوله در خراسان
- ۸۳۲۲..... وفات حشمت‌الدوله محمدحسین میرزا.
- ذکر بعضی از واقعات دول خارجه و سفارت جناب وزیر نظام عساگر منصوره دولت علیه ایران میرزا تقی خان فراهانی به جانب ارزنة‌الروم
- ۸۳۲۳..... ذکر فتنه و حادثه ارزنة‌الروم و غوغای عام خلایق آن مرز و بوم و هجوم بر همراهان جناب وزیر نظام
- ۸۳۲۶..... ذکر مجملی از خواتیم این واقعات و عزل اسعد پاشا و سیاست مفسدین شهر ارزنة‌الروم و نصب فریق پاشا و صورت عهدنامه دولتین علیتین ایران و آل عثمان
- ۸۳۳۱..... بازگشت وزیر نظام به ایران
- ۸۳۳۲..... صورت عهدنامه مبارکه دولتین علیتین که به توسط جناب میرزا تقی خان فراهانی وزیر عساگر منصوره نظام و غیرنظام ایران و جناب انواری‌زاده السید محمد انوری سعداالله افندی در شهر ارزنة‌الروم مبادله یافته است
- ۸۳۳۲..... اسارت ابوالحسن خان برادر آقاخان محلاتی
- ۸۳۳۷..... در ذکر قتل محمدحسین خان نردینی از جانب جناب آصف‌الدوله و نسبت این کار به جعفرقلی خان ایلخانی و احضار او و مخالفت کردن آصف‌الدوله
- ۸۳۳۸..... ذکر وقایع فارس و ظهور سید علی محمد باب در شیراز و خواستن حسین خان آجودان‌باشی صاحب اختیار فارس و تحقیق حال وی در خدمت علما
- ۸۳۴۱..... رساندن آب شش پر به شیراز
- ۸۳۴۱..... ظهور سیدعلی محمد باب در شیراز
- ۸۳۴۲..... احضار باب به شیراز
- ۸۳۴۳..... گرویدن منوچهرخان معتمدالدوله به باب و انتقال مخفیانه او به اصفهان
- ۸۳۴۴..... زندانی شدن باب در قلعه چهریق
- ۸۳۴۴..... ذکر بعضی از وقایع عراق و عربستان و مأموریت محبعلی خان امیرپنجه به معاونت معتمدالدوله منوچهرخان و حکومت کرمانشاهان
- ۸۳۴۵..... شیبخون بختیاری و اعراب بر اردوی منوچهرخان معتمدالدوله
- ۸۳۴۷..... فرستادن اسرای بختیاری به تهران
- ۸۳۴۸.....

- ۸۳۴۹ فرستادن مجبعلی خان ماکوئی به امداد منوچهرخان معتمدالدوله
- ۸۳۶۰ رفتن مجبعلی خان سردار ماکوئی به کرمانشاهان
- ۸۳۵۰ تنبیه عبدالله پاشای بابان
- ۸۳۵۱ انتظام امر کرمانشاهان
- ذکر مأمور شدن سلیمان خان دنبلی حاکم سابق خوی به حفظ و حراست
 ۸۳۵۳ سرحدات خراسان و توقف در بسطام و استحضار از خیالات سالار بار
- در بیان مأموریت ابراهیم خلیل خان بن حاجی اسمعیل خان خوئی به
 ۸۳۵۴ محاربه جعفرقلی خان گُرد شادلو ایلخانی خراسان و مقابله با یکدیگر
- رفتن محمدعلی خان سرتیپ ماکوئی به طرف بسطام و محاربه او با محمدخان
 بغایری و سلیمان خان دره جزی و جهانگیرخان گرجی و حیدرقلی خان شادلو
 و غلبه بر اعدا
- ۸۳۵۸ تفویض حکومت ولایت خراسان به نواب مستطاب امیرزاده معظم حمزه
 میرزا و روانه شدن به صوب بسطام و واقعات آن ایام و رفتن نواب مستطاب
 امیرزاده اردشیر میرزا بر سر تراکمه
- ۸۳۵۹ ذکر تسخیر بوزنجر و اسفراین و قلعه کلات و مشهد مقدس و تربت و خبوشان
- ۸۳۶۳ ذکر حادثه بوزنجر و آمدن سواران شادلو و تراکمه به استخلاص آن شهر و
 منازعه طرفین و قتل محمدعلی خان نصرت الدوله ماکوئی
- ۸۳۶۴ ذکر اتفاق اهل نفاق در قتل خیرالحاج حاجی میرزا عبدالله خوئی متولی باشی
 سرکار فیض مدار مشهد مقدس رضوی (ع) به اذن و اشارت حاجی میرزا
 محمدخان بیگلربیگی قاجار دولو
- ۸۳۶۹ ذکر یورش اهالی شهر مشهد مقدس بر سر ارک مبارکه و مقتول شدن حسن
 خان گُرد چنارانی در ورود نواب امیرزاده آزاده والا والی خراسان حمزه میرزا
 از کال یاقوتی به خارج شهر و واقعات آن ایام
- ۸۳۷۱ در ذکر شهر مشهد مقدس و بنای آن و وضع و بروج و دروب و طول و عرض
 و صورت حصار و تبیین ارک علی سبیل الایجاز
- ۸۳۷۶ وقایع متنوعه دیگر
- ۸۳۷۷ ذکر مأموریت خسروخان گرجی به جانب کردستان و تبریز و عزل رضاقلی

خان والی و آمدن نواب امیرزاده بهمن میرزا معجلاً و مشوشاً به طهران و

۸۳۸۱ سایر واقعات آن اوان

۸۳۴۴ وفات ملا عبدالوهاب مجتهد قزوینی

تفویض نمودن حاجی میرزا آقاسی املاک خود را به مصالحه شرعیه با

۸۳۸۴ محمد شاه

در بیان سفر خیریت اثر حضرت شاهزاده معظم و نایب السلطنه و ولیعهد
اعظم ناصرالدین والدوله ابوالنصر ناصرالدین میرزای قاجار قویونلو خلدالله
سلطانها و شید بالنصر مکانهما به ممالک آذربایجان و انتظام امور عساکر

۸۳۸۵ و رعایا و حفظ سرحدات روم و روس

ذکر بنیاد و عمرات قصر جدید سلطانی در حوالی تجریش و اتمام آن و نزول
اعلیحضرت شاهنشاه فلک درگاه قطب السلاطین و غوث الخواقین محمد شاه
غازی قاجار در آن قصور نامیمون و بیماری حضرت شهریاری و غلبه امراض

۸۳۸۸ و انتقال به قرب حضرت باری و اشتغال امنای دولت به مصایب و سوگواری

در ذکر بعضی واقعات که بعد از قضیه هایله شاهنشاه جنت آرامگاه مغفور

۸۳۹۲ مبرور تغمده الله فی جلابیب الرحمه روی داده است

۸۳۹۵ اولاد محمد شاه قاجار

ذکر طغیان نواب سیف الملوک میرزا بن ظل السلطان شاهزاده علی شاه در قزوین

و گرفتاری او به دست سلیمان خان میربنجه افشار و آوردن به طهران و محبوس

۸۳۹۶ داشتن دیگر بار

سلطنت ناصرالدین شاه قاجار

ذکر وصول قضیه هایله پادشاه مغفور به تبریز و جلوس سعادت مانوس

حضرت شاهزاده معظم مکرم ولیعهد دولت ابد توأم السلطان الاعظم
والخاقان الاکرام ناصرالحق و الحقیقه والدین سلطان ناصرالدین شاه قاجار

۸۴۰۱ قویونلو و عزیمت به دارالملک طهران صانها الله عن الحدیثان

ذکر ورود مسعود اعلیحضرت شاهنشاه فلک جاه ایران به دارالملک طهران

و جلوس بر تخت مخصوص خاقان صاحبقران قاجار باليمن و السعادة و الا

- من قد نزل ۸۴۰۵
- صدارت امیرکبیر ۸۴۰۶
- حکام مازندران و لرستان ۸۴۰۷
- ذکر مأموریت نواب مستطاب امیرزاده معظم اردشیر میرزا به نظم بلاد عراق و عربستان ۸۴۰۷
- ذکر اختلال امر فارس و مأموریت نواب مستطاب امیرزاده مکرم بهرام میرزا به ایالت آن ولایات و انتظام آن ساحات و آمدن حسین خان نظام‌الدوله به رکاب مستطاب حضرت شاهنشاه خلدالله ملکه ۸۴۰۸
- تغییر و تبدیل حکام ۸۴۰۹
- در ذکر مجملی از حالات جناب جلالت مآب صاحب کافی و خواجه وافی میرزا نصرالله خان المدعوبه میرزا آقاخان خلف‌الصدق مقرب الخاقان میرزا اسدالله خان نوری مغفور و احضار آن جناب از کاشان و تفویض کفالت و وکالت و لقب اعتمادالدوله گی و مساهمت و مشارکت دادن در امور وزارت و صدارت با امیرکبیر اتابک اعظم جناب جلالت مآب امارت انتساب میرزا تقی خان فراهانی ۸۴۱۰
- ذکر استقلال سالار در مشهد مقدس و عزیمت نواب حشمت‌الدوله حمزه میرزا به صوب هرات و رفتن حاجی نورمحمدخان و سلیمان‌خان به استمالت سالار و مأمور فرمودن نواب مستطاب امیرزاده مکرم سلطان مراد میرزای حسام‌السلطنه به ولایت خراسان و مدافعه سالار و آمدن سام خان ایلخانی به سبزوار ۸۴۱۷
- ذکر حرکت اردوی سرکار نواب مستطاب امیرزاده حسام‌السلطنه سلطان مراد میرزا از محاصره سبزوار به خواهش سام خان ایلخانی به طرف خجوشان و تسخیر قلعه امرودستان و اطمینان محمدخان بغایری و آمدن به اردوی والا ۸۴۲۲
- ذکر حال جعفرقلی خان حاکم بزنجرد و ملاقات با سلیمان خان سرتیپ افشار و عزیمت خاکبوسی پایه سریر گردون مصیر اعلیحضرت شاهنشاه فلک درگاه سلطان ناصرالدین شاه ۸۴۲۴
- ذکر حرکت نواب مستطاب امیرزاده سلطان مراد میرزای حسام‌السلطنه از

اسفراین به جوین و نزول در حوالی قلعه جغتای و محاربه بعضی از اهل اردو
با سواران سالار و هزیمت یافتن سوار خراسانی و رفتن سالار به جانب شهر

۸۴۲۵..... سبزواری

سپردن سالار سبزواری را به برادر خود میرزا محمدخان ملقب به بیگلربیگی و
امیر اصلان خان پسر خود و شاهزاده محمد یوسف هروی و سلیمان آقای
قلیجی و رفتن به مشهد مقدس رضوی و رسیدن نواب مستطاب امیرزاده

۸۴۲۷..... دلیر حسام السلطنه به سبزواری و اطلاع از حقایق کار

ذکر تسخیر و فتح سبزواری و فرار امیر اصلان خان پسر سالار و گرفتار شدن
حاجی میرزا محمدخان بیگلربیگی و شاهزاده محمد یوسف هراتی و سلیمان
آقای قلیجی و سایر اعیان و فرستادن نواب والا حسام السلطنه ایشان را با

۸۴۳۰..... یحیی خان تبریزی به طهران و عزیمت نیشابور و تسخیر آن شهر مشهور

تتمیم ذکر حال نواب مستطاب امیرزاده آزاده حمزه میرزای حشمت الدوله و
مراجعت او از صوب هرات به خراسان و احضار به طهران و مأمور شدن به

۸۴۳۲..... حکمرانی آذربایجان و عزیمت بدان سامان

ذکر حرکت نواب مستطاب والا امیرزاده سلطان مراد میرزای حسام السلطنه
والی خراسان از نیشابور به جانب مشهد مقدس و واقعات عرض راه ارض

۸۴۳۴..... اقدس

رفتن چراغعلی خان کلهر فرستاده جناب جلالت مآب اتابک اعظم امیر نظام
به شهر مشهد و ملاقات با حسن خان سالار قاجار و سایر علمای بزرگوار و

۸۴۳۵..... مراجعت به چناران و اردوی نواب حسام السلطنه

ذکر محاصره شاهاندز و مقابله با قلعه گیان و غلبه بر یوزباشیان سالار و

۸۴۳۸..... تسخیر قلعه و تخریب آن به امر نواب اشرف والا حسام السلطنه

ذکر ورود جنود نامعدود سلطانی با نواب مستطاب حسام السلطنه سلطان

۸۴۳۹..... مراد میرزا به ظاهر مشهد مقدس و محاصره شهر

ذکر ورود سردار تراکمه سرخس با سه هزار سوار ترکمان به حمایت و اعانت
محمدحسن خان سالار بار و بیرون آمدن تمام عساکر شهری به مدافعه مقرب
الخاقان سام خان بن رضاقلی خان بن امیرگونه خان کرد زعفرانلو ایلخانی

- ۸۴۴۱ خراسانی
ذکر محاربه روز دیگر و بیرون آمدن کل اهالی شهر مشهد مقدس و رفتن بر سر سنگر افواج قاسم خان سرتیپ و فوج تیمور پاشا سرهنگ ماکوئی و مغلوباً به شهر بازگشتن
- ۸۴۴۴ ذکر محاربه دیگر و بیرون آمدن سالار و سپاهیان خراسان از شهر مشهد مقدس و مقابله با اهالی اردوی نواب والا حسام السلطنه و هزیمت و به شهر بازگشتن
- ۸۴۴۵ ذکر محاربه روز سیم و شکست فاحش یافتن سالار از نواب امیرزاده جلادت شعار حسام السلطنه و به شهر گریختن
- ۸۴۴۶ در بیان بعضی وقایع و حوادث که در اوایل دولت جاوید مدت همایون اعلیحضرت سکندر رتبت شاهنشاه اسلام پناه سلطان السلاطین ناصرالدین پادشاه خلدالله سلطانه در طهران و سایر امصار ایران اتفاق افتاده و روی داده
- ۸۴۴۸ ذکر نقل و تحویل جناب جلالت مآب اتابک اعظم امیرکبیر نظام میرزا تقی خان فراهانی به دولتخانه جناب جلالت نصاب میرزا آقاخان اعتمادالدوله العلیه العالیه و توجه حضرت اقدس در اصلاح این فساد عظیم و اتابک را در مقام امارت قویم به تجدید استقلال دادن
- ۸۴۵۰ ذکر مأمور شدن صمصام خان روسی با افواج پیاده نظام و سواره و توپخانه به خدمت نواب مستطاب امجد والا امیرزاده معظم سلطان مراد میرزا والی خراسان و واقعات آن ایام و اوان
- ۸۴۵۳ ذکر بیرون شدن سواران تراکمه و غیرهم از شهر مشهد مقدس به تاخت چناران و اطلاع نواب مستطاب والا حسام السلطنه العلیه العالیه و مأمور کردن صمصام خان ایلخانی را با جمعی به مدافعه آنها و شکست یافتن تراکمه و گرفتار شدن
- ۸۴۵۴ ذکر محاربه سام خان ایلخانی و عباسقلی خان بادکوبه‌ای با تراکمه مرو و هزیمت یافتن تراکمه
- ۸۴۵۷ ذکر مأموریت مقرب الخاقان محمدناصرخان بن محمد ابراهیم خان بن حاجی خان محمد خان قاجار دولو به سرداری خراسان و تقویت امور نواب مستطاب امیرزاده معظم حسام السلطنه سلطان مراد میرزا والی والای خراسان و واقعات آن ایام نصرت بنیان
- ۸۴۶۰

ذکر محاصره شهر مشهد و تسخیر سنگرهای شهری و اضطراب اهالی شهر و

شفعا انگیختن و مطیع شدن..... ۸۴۶۳

ذکر فرار محمدحسن خان قاجار بن الله یارخان آصف الدوله بن میرزا محمدخان

بیگلربیگی بن حسن خان دولو بیگلربیگی استرآباد به صحن مقدس و بیرون

آمدن و به اردوی نواب حسام السلطنه رفتن و جزای اعمال ماضیه و انجام

کار او ۸۴۶۶

پناهنده شدن رجب مروی و خودکشی او از ترس انتقام مردم..... ۸۴۶۷

پایان کار سالار..... ۸۴۶۸

قتل سالار و فرزند و برادرش..... ۸۴۶۹

جشن و پایکوبی در تهران..... ۸۴۷۰

وفات صمصام خان روسی..... ۸۴۷۱

تقدیر از خدمات سپاهیان..... ۸۴۷۱

ذکر ظهور فتنه سیدعلی محمد ملقب به باب و خروج پیروان او در خراسان

و مازندران و محاربات ملا حسین بشرویه و تابعین و خلفای او با اهالی

طبرستان و تبیین سوانح این ایام محنت فرجام..... ۸۴۷۳

در بیان مجلس حضور سیدعلی محمد باب در تبریز و مکالمات علما با وی و

سؤالات عالیجناب حاجی ملا محمود نظام العلما از باب و جواب او به تفصیلی

که در آن ایام که سنه ۱۲۶۳ بوده واقع شده صورت آن اسثله و اجوبه بی محنت

و عدوان و بلا زیاده و نقصان از خط جناب نظام العلما حاجی ملا محمود نقل

می شود..... ۸۴۷۵

قرّة العین..... ۸۴۸۲

ذکر فتنه ملا حسین بشرویه و حاجی محمدعلی و تمکن در مقبره شیخ

طبرسی و ازدحام عوام به متابعت ایشان و استحضاری امنای دولت و

عزیمت نواب امیرزاده مهدیقلی میرزا حکمران مازندران به مدافعه خوارج

آن سامان..... ۸۴۸۵

بیرون راندن بایبه از بارفروش..... ۸۴۸۶

قتل خسرو قادی کلائی..... ۸۴۸۷